

בד"צ דק"ק שכונת קראון הייטס

Beth Din of Crown Heights

Beth Din Address: 788 Eastern Parkway • Room 210 • Brooklyn, NY 11213

Mailing Address: 390-A Kingston Avenue • Brooklyn, NY 11225

Tel. (718) 604.8000 • Fax. (718) 221.0103

הרב יהודה קלמן מארלאוו ז"ל
 הרב אברהם אזדאבא שליט"א
 הרב יוסף א. הלוי העלער שליט"א
 הרב יצחק רייטפארט שליט"א
 הרב שלמה יהודה הלוי סגל שליט"א

בס"ד. שלהי אדר שני, תשע"ז

מדרין קצר לחג הפסח תשע"ז

את הילדים בזה).

- לימוד ההלכות: נהוג שהאבא והילדים מקדישים זמן ללימוד הלכות החג (עכ"פ - ה"תזכורת...).
- ד' קושיות: לחזור עם הילדים את ה"ד' קושיות".
- מכירת חמץ: אחרי ר"ח האבא הולך לרב למכור את החמץ הן של הבית והן של המשרד, קאנטרי וכו'.
- אלה שנוסעים לצד מזרח, לדוגמא: מארה"ב לכיוון אירופא, אה"ק, מזרח הרחוק, או מאירופה לאה"ק, מזרח הרחוק וכו' - צריכים למכור את חמצם במקום שהם מגיעים. בני אה"ק או אירופאים שנוסעים לאמריקא (דהיינו לצד מערב) יכולים למכור במקום שהם יוצאים משם. בכל אופן - לדבר עכ"ז עם הרב.
- הנוסעים מביתם: אלה שלא נשארים בביתם לחג הפסח, ואף א' לא ייכנס לביתם במשך החג, ומוכרים את ביתם/חמצם ע"י הרב, אין צריכים לבדוק את ביתם. וכדאי שידברו עם הרב אודות הפרטים בזה.
- הכשרת המטבח: לסדר בעוד מועד אם צריכים עזרה בהכשרת המטבח. בנ"י. ר' שאלתיאל שי' לבוביץ 1888Gokosher.
- תרופות: מי שלוקח/ת תרופות, לברר אצל הרופא האם הוא/היא מוכרח/ת לקחת אותם במשך החג.

במשך חודש ניסן - כללי:

- תחנון: אין אומרים תחנון.
- הנשיא: מר"ח עד יום י"ג ניסן אומרים כל יום את ה"נשיא".
- ברכת האילנות: בחודש ניסן אומרים ברכה מיוחדת על האילנות, שהוציאו פרח.
- תענית בכורות: אם ישנו בכור בבית, [או שהאבא צם עבור בנו הבכור] להזכיר לו לגמור את המסכת לערב פסח. אם אינו מספיק - יכול להשתתף בסיום שהרב יעשה בבית הכנסת בערב פסח.
- מצה: לא אוכלים מצה שמורה עד ליל הסדר. מותר לתת לילדים מצת-מכונה או עשירה וכיו"ב הכשרה לפסח (עד ערב פסח), אם לא משתמשים בה בפסח.
- מבצע מצה למכירים: מהמבצעים הראשונים של הרבי, הי' לחלק מצה שמורה למכירים (ידידים, רופאים, שכנים וכו' שבאים אתם בקשר במשך השנה). בכדי להקל, צא"ח בנ"י. פתחו אתר שדרכו יכולים לסדר את זה והם ישלחו את המצות וכו': Giftmatzah.com
- מעות חיטים: לתת מעות חיטים וגם האמא (ולחנך

לנשים כפי ממונו ואפשריותו.

- **Carbon monoxide detector**: מי שמשאיר גז דולק, לוודא שהאורור בבית הוא כדבעי ושיש להם carbon monoxide detector מתוקן ומעודכן וכו'.
- שקית עבור ה**Vacuum Cleaner**: לקנות שקית חדשה כי בערב פסח מחליפים השקית.

לסדר את הקניות, עבור הדברים שיקנו יותר קרוב לחג, דהיינו:

- עופות.
- זרוע (עבור הקערה), דהיינו ה"גערגל" (צואר העוף).
- ביצים.
- חסה.
- חריין/מרור.
- תפוחי אדמה.
- בצל.
- אגוזים.
- פירות עבור החרוסת (תפוחים, אגסים ואגוזים=ניסלאך). ואם קונים פירות מארץ ישראל, ליזהר לקנותם - רק אם יש עליהם הכשר טוב ושאינ עליהם חשש שמיטה, ערלה, ושהפרישו מהם תרומות ומעשרות וכו'.
- דגים.

שבת הגדול - ח' ניסן

- אחר תפילת מנחה אומרים את ההגדה, דהיינו מן הקטע "עבדים היינו" עד "לכפר על כל עונותינו" (בסוף הקטע של "על אחת כמה וכמה"). הרבי נהג לאמרה עם הציבור, בישיבה על מקומו.

מוצאי שבת הגדול

- ויהי נועם-ואתה קדוש: (בקביעות שנה זו) בתפילת ערבית מוצאי שבת קודש - אומרים "ויהי נועם" ו"ואתה קדוש".
- קידוש לבנה: אם עדיין לא קידשו הלבנה, והלבנה ניראית, עורכים כעת קידוש לבנה.
- הבדלה: אחרי הבדלה מצניעים את הבשמים (אם זה קנמון) בחמץ.

(1) ראה השק"ט ב"אוצר מנהגי חב"ד" ע, יט.

וא"כ - להתקשר לרב בעוד מועד ולא לחכות עד הרגע האחרון!

- ב' ניסן: יארציט של אדמו"ר הרש"ב. ראה המנהגים של יום ההילולא בספר המנהגים ע' 86.
- י"א ניסן שנת הקי"ד לעשות ההכנות המתאימות.
- תספורת: להזכיר לאבא ולילדים להסתפר (ולא לחכות לערב פסח... כי יש בזה כמה שאלות וכו'), כי מערב חג הפסח אחר חצות עד ערב חג השבועות נוהגין שלא להסתפר.
- בדיקת חמץ במשרד: אם המשרד הוא רחוק מהבית, לברר אצל הרב מתי ואיך לעשות הבדיקת חמץ במשרד.

לקנות בהקדם:

- סט: סט של בדיקת חמץ (דהיינו: שק קטן של נייר, נר של שעה, נוצת עוף וכף עץ).
- מצות: לקנות מספיק מצות ללילות הסדרים ושמונת ימי החג, אורחים וכו'.
- יין: לקנות מספיק יין ללילות הסדרים (עדיף אדום) ושמונת ימי החג, ד' כוסות של אחרון של פסח, אורחים וכו'. הצעה: מי שיש אצלם בבית משרתת או עובדים שאינם יהודים וגם אלה שעושים "סדר ציבורי", כדאי שיקנו יין מבושל (ורק אם יוכלו ליזהר כדבעי אז שיקנו יין שאינו מבושל וכו').
- הגדות: לקנות הגדות של פסח (עבור ההורים, האורחים) ובמיוחד - הגדות חדשות עבור הילדים עם ציורים כהוראת הרבי (אם אין להם משנה העברה או מהבית-ספר וכו').
- סידורים וברכונים: נהוג שלא להשתמש בבית בסידורים וברכונים שמשתמשים בהם במשך השנה. ולכן לקנות חדשים מיוחדים עבור פסח.
- מאזניים: יש כאלה שקונים מאזניים (קטן) בכדי למדוד את השיעורים של מצה ומרור וכו'.
- נרונים: מי שמשתמש ב"נרונים" להדלקת נרות שבת ויום טוב, שמוכרח לנקות אותם לפני השימוש הבא - להכין מספיק "נרונים" עבור ב' ימי החג, הראשונים והאחרונים.
- נרות ארוכים (כמו יארציט ליכט): לכה"פ 2 נרות ארוכים (עבור אש ליו"ט, עבור נש"ק ובישול וכו') למי שלא משאיר גז דולק בבית. אבל אם יש משרתת בבית, אפי' אם יש גז דולק, כדאי להדליק יארציט-ליכט כי לפעמים המשרתת סוגרת את הגז...
- בגדים ותכשיטים: לקנות ליום טוב בגדים ותכשיטים

יום שלישי – יום הבהיר י"א ניסן שנת הקי"ד

- אחרי התפילה מתחילים לומר פרק קטו בתהילים.
- ללמוד ה"היום יום" של היום וכו'.

יום רביעי בערב

- מי שיש לו מיישר שיניים = Retainers, ובפרט אם זה "גשר" שאינו יכול להסירם (Braces), או שיש לו שיניים תותבות – יזהר מלאכול חמץ מעכשיו או עכ"פ ישרה החמץ במים שלא ידבק, וינקה את השיניים היטב וכו' (וראה להלן מה לעשות מחר בערב).

יום חמישי, י"ג ניסן, יום ההילולא של הצמח צדק

- ראה בספר המנהגים ע' 86 קטע "יום ההילולא" אודות לימוד מתורתו והתוועדות וכו'.
- נשיא: בהמשך לאמירת הנשיא בימים שלפני זה, אומרים היום מ"זאת חנוכת המזבח" עד "כן עשה את המנורה", ואין אומרים ה"יהי רצון".

בדיקת חמץ:

- לוודא לפני בדיקת-חמץ שהאבא מכר את החמץ !!
- בודקים את החמץ אחרי תפלת ערבית.
- מצניעים את החמץ שמשאירים לאכילה עד מחר בבוקר במקום משומר שהקטנים לא יכולים לקחתו. סוגרים ומסמנים את המקומות הנמכרים לגוי.
- מכינים: 1. השקית שבו שמים הפתיתים שמוצאים בשעת הבדיקה. 2. כף של עץ. 3. נוצה. 4. נייר שבו כורכים את כל הנ"ל אחרי הבדיקה. 5. חוט לקשור את הנייר. 6. עשרה פתיתים, כדלהלן:
- מניחים במקומות שונים בבית עשרה פתיתי חמץ קשה (טוב שיהיו ממהשווה שלא מתפורר), כל אחד מהם פחות מכזית, כ"א כרוך בפיסת נייר, אך לא בנייר כסף כי זה לא נשרף היטב. טוב להניחם בפניות החדרים מאשר להניחם באמצע החדרים.
- כדאי שהאמא או הילדים יערכו רשימה היכן הניחו את פתיתי החמץ.
- יש הנוהגין ליטול ידים לפני הבדיקה.
- יעמיד מבני ביתו לידו שישמעו את הברכה (וגם ישתתפו בבדיקה).

- אחרי הברכה – אין להפסיק בדיבור עד סוף הבדיקה. לעשות את הבדיקה במתינות, ויזהרו לבדוק תחילה בחדר הסמוך למקום שעשו בו את הברכה.
- המקומות הנמכרים לגוי וסגורים במשך החג – אין צריכים בדיקה.
- החמץ שמוצאים שמים בשק של נייר.
- אם נאבד אחד הפתיתים – נא לצלצל לרב אחרי הבדיקה.
- בסוף הבדיקה אומרים "כל חמירא" [הראשון], וקושרים את השקית (יד הכף נשאר בלתי מעוטף) וכו'. לוודא שיש לכה"פ כזית חמץ לשריפה.
- אם האבא עדיין לא עשה בדיקת חמץ במשרד (וזה לא נמכר בחמץ), הוא עושה את זה עכשיו.
- בדיקת חמץ ברכב.
- לזכור לשים את השקית של ה-Vacuum Cleaner באשפה.
- מי שיש לו Retainers עבור השיניים, יערה עליהם מים רותחים אם הם לא יינזקו מכך (עכ"פ מים חמים). מי שיש לו שיניים תותבות או Braces וכו' ישטוף את הפה במים חמים (או ע"י שתיית תה חם וכיו"ב).
- כנ"ל, ליזהר מאוד מאוד עם החמץ הנשאר, הן לשריפה והן לאכילה בבוקר, לשים אותו במקום שמור שהילדים לא יוכלו להגיע אליו וכו'.

יום ששי, י"ד ניסן – ערב חג הפסח, יום הולדת הרמב"ם – מהשכמת הבוקר עד אחרי ביעור חמץ

סדר היום של הבוקר – בקיצור:

- טבילה, שחרית (אין אומרים מזמור לתודה), סיום מסכת עבור הבכורים.
- סוף זמן אכילת חמץ: ב.ג. לפני 10:38 בבוקר.
- סוף זמן ביעור חמץ: ב.ג. לפני 11:46 בבוקר.

סדר הבוקר בפרטיות:

- טבילה.
- בתפלת שחרית: אין אומרים מזמור לתודה.
- סיום מסכת עבור הבכורים: אם האבא הוא בכור – או יש לכם בן שהוא בכור לאביו או לאמו והוא עדיין לפני בר מצוה – האבא משתתף בסיום מסכת

שיתקיים לאחרי תפילת שחרית אי"ה ומביא גם את הילד לבית הכנסת.

- מכירת חמץ: מי שעדיין לא מכר את החמץ, להזדרז ולרוץ לרב לסדר את זה.
- צפרניים: נטילת הצפרניים. עדיף לעשות את זה לפני חצות.
- אכילת חמץ: סוף זמן אכילת חמץ בנ"י. לפני 10:38 בבוקר.
- אשפה: להוציא את כל האשפה מהבית (לרחוב) בנ"י. לפני 11:46 בבוקר.
- בדיקת הכיסים: לבדוק הכיסים ובפרט של הילדים ובמעילים שלהם וכו'.

ביעור חמץ:

- ביעור (שריפת) החמץ לפני 11:46 בבוקר.
- לוודא שגם בשריפת החמץ ישנם עשרה פתיתים.
- אומרים "כל חמירא" השני וה"הי רצון". לא להשתמש בנפט לשריפה, רק אש רגילה.

במשך היום – מאחרי ביעור חמץ עד הערב

- מה כן/לא אוכלים: במשך היום לא שותים יין ולא אוכלים מצה ולא אוכלים מכל המינים הנכנסים בחרוסת (תפוחים, אגסים ואגוזים) ומרור עד אחר "כורך" של הסדר השני. אבל ביצים ותפוחי-אדמה מותר לאכול. כל הנ"ל הוא גם לקטנים.
- שינת הילדים: באם אפשרי – לסדר שהילדים יישנו במשך היום בכדי שיוכלו להיות ערים בליל הסדר.
- יום הולדת הרמב"ם: לימוד במשהו הקשור להרמב"ם.
- ההכנות עבור ה"סדרים" והסעודות צריכים להיעשות כולם בערב שבת.
- נא לזכור: בשנה זו ה"סדר" הראשון הוא בליל שבת והרבה דברים שבשאר השנים מותר לעשות ביו"ט, בשנה זו (רוב מהם) אסורים.

ההכנות עבור ה"סדרים" והסעודות:

- צל"י: בשני לילות הראשונות דחג הפסח לא אוכלים בשר או עוף צלוי.
- בדיקת החסה: לבדוק עלי חסה (מתולעים) ולרצחם ולנגבם.
- חריין: לטחון חריין עבור המרור ויש המכסים אותו

היטב בתוך כלי סגור כדי שלא יפוג חריפותו.

- חרוסת: להכין את החרוסת. מערבים: תפוחים, אגסים ואגוזים. הרבי מביא לזה סימן יפה מספרי האריז"ל: כתוב בתורה "חרושת אבן", אבן הוא ר"ת איפל בארין ניסן. [בשאר השנים, באמצע הסדר – לפני טיבול המרור – מרככים חלק מהחרוסת ביין אבל] בקביעות שנה זו מוסיפים יין לחרוסת בערב שבת.
- הביצים: לבשל את הביצים עבור הסדרים עד שיתקשו.
- זרוע: לצלות את הזרוע עבור ב' הסדרים.
- מי מלח: להכין המי-מלח.
- מצות: לפתוח ארגזי המצות ולבדוק שישנן מספיק שלימות ושאינן כפולות וכו'.
- יין: לפתוח את הבקבוקים.

הכנות לחג:

- צפרניים: נטילת הצפרניים. עדיף לעשות את זה לפני חצות. (שכחת – מותר לאחר חצות).
- שעון שבת: לוודא שהשעון-שבת הוא מתאים לב' לילות הסדר.
- עירוב חצירות: לאלה הצריכים – לעשות עירוב חצרות (לצורך כל השנה).

ממש לפני החג:

- תפלת המנחה: מתפללין יותר מוקדם מכל ערב חג (כי צריכים לומר "סדר קרבן פסח" לפני השקיעה).
- לפני תפלת המנחה אומרים "הודו" ו"פתח אליהו".
- סדר קרבן פסח: אחר תפילת מנחה – לפני השקיעה – אומרים את "סדר קרבן פסח". וצריך האדם הירא והחרד לדבר ה' לקרות אותו בזמנו שתעלה קריאתו במקום הקרבנו, וידאג על חורבן הבית ויתחנן לפני ה' בורא עולם שיבנה אותו במהרה בימינו אמן (ראה לקוטי שיחות חלק ל"ב ע' 36 באריכות).
- נרות ארוכים (כמו יארצייט ליכט): למי שאין לו/ה גז עם אש דולקת במשך שני ימי החג, צריך להדליק יארצייט-ליכט עבור שני ימי החג, בכדי שיהי' אש גם עבור הדלקת הנרות דליל השני של החג. מי שיש לו/ה גז דולקת וגם משרתת בבית, גם כדאי שתדליק היארצייט-ליכט, כי הרבה פעמים קורה שהמשרתת מכבה את הגז...
- צדקה: נתינת צדקה לפני הדלקת הנרות עבור ב'

הדלקת הנרות:

- צדקה: נותנים לצדקה עבור ב' הימים של החג.
- מדליקים הנרות 18-23 דקות לפני כניסת השבת/ החג (בני.י.: 24: 7), ואם איחרה – אסור להדליק (כמו בשאר הימים טובים כי היום הוא שבת)!
- הברכות: 1. הדלקת נרות שבת ויו"ט. 2. שהחיינו.
- אלה שהולכות לאכול אצל אחרים (הורים, ידידים וכיו"ב) לא לשכוח להדליק נרות בזמן הנכון (18-23 דקות לפני השקיעה)!

ליל הסדר הא':

- הכנת השולחן ל"סדר": בזמן שהאבא והילדים מתפללים תפילת ערבית בבית הכנסת, בני הבית מכינים הכל על השולחן (סידור השולחן, הכלים, הצעת המושבים להסיבה וכו'), חוץ מה"קערה" שאותה מסדר האבא מיד בבואו מבית הכנסת קודם הקידוש.

תפילת ערבית:

- האבא יסדר את עצמו באופן שיחזור מיד אחרי התפילה להתחיל הסדר, אז די קינדער זאלן ניט איינשלאפן ווערן, ובפרט שבשנה זו שכבר הזיזו את השעון והסדר מתחיל מאוחר.
- מתחילים מ"מזמור לדוד".
- ב"בואי בשלום" אומרים "גם בשמחה ובצהלה".
- תפלת ערבית של שלש רגלים.
- אחרי תפלת העמידה אומרים "ויכולו" (אבל אין אומרים "ברכה מעין ז'") ואחרי זה הלל שלם, מזמור לדוד, עלינו. [אם בטעות התחילו הלל לפני אמירת "ויכולו", גומרים ההלל ואחרי זה אומרים "ויכולו"].

הסדר:

- מנהג בית הרב, בקבלה מדור דור, להתחיל סדר הראשון תיכף אחרי תפלת ערבית ושלא להאריך בו, כדי לאכול האפיקומן קודם חצות הלילה. חצות הלילה (בני.י.: 12: 54).
- לפני התחלת הסדר, מצוה לחלק לתינוקות אגוזים, כדי שיראו שינוי וישאלו "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?".

אם שכחו להכין את:

- הזרוע: לוקחים תבשיל אחר של בשר מבושל (או מהמרק וכו').
- הביצה: לוקחים תבשיל אחר (מהמרק וכיו"ב) ושמים את זה במקום הביצה.
- המרור: חותכים את החריין לחתיכות.
- התרוסת: חותכים את הפירות לחתיכות (ואח"כ שמים היין בשינוי).
- מי מלח: מכינים רק קצת (דהיינו כמה שמוכרח) ובשינוי (קודם שמים המלח ואח"כ המים).

הסדר:

- [כל הפרטים של הסדר נדפסו בקובץ בנפרד].
- האפיקומן יש לאכול קודם חצות הלילה. חצות הלילה בני.י.: 12: 54.
- במים אחרונים, עד אחרי שביעי של פסח, אין מעבירין את הידים על השפתים.
- שפוך חמתך: הולכים בלי נרות.
- קריאת שמע שעל המטה: קורין רק פרשת שמע (עד ובשעריך) וברכת המפיל.

יום השבת קודש, ט"ו ניסן - יום א' של יו"ט

- סוף זמן קריאת שמע: בני.י.: 9: 27 בבוקר.
- ברכת כהנים: להכין את הילדים ללכת ל"ברכת כהנים" שתתקיים בסוף תפלת מוסף.
- הלל: אחרי תפלת העמידה של שלש רגלים אומרים הלל שלם.
- מוריד הטל: בתפלת מוסף, אחרי שמיעת הכרזת הגבאי, מתחילים לומר "מוריד הטל".
- שכח ואמר משיב הרוח ומוריד הגשם - אם נזכר לפני שאמר "ברוך אתה" ה' מחי המתים" חוזר ל"אתה גבור" אבל אם נזכר אחרי שאמר "ברוך אתה" ה' מחי המתים" חוזר לראש התפלה.
- מי שמתפלל בבית, ישער מתי מתפללים מוסף בבית הכנסת ואז יתפלל מוסף באמרו מוריד הטל.
- ולקחת סולת: אחר התפלה אומרים "ולקחת סולת" ו"שש זכירות".

סעודת החג:

• קידוש: הקידוש בסעודה הוא של שבת ושלוש רגלים. אומרים בלחש מ"מזמור לדוד" עד "ויקדשהו" ואח"כ בקול: "אלה מועדי" וכו'.

• בברכת המזון:

• רצה: כמו בכל שבת.

• יעלה ויבא: מוסיפים "יעלה ויבא". שכח - אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך.. אשר נתן..".

• הרחמן: בסוף ברכת המזון מוסיפים הרחמן של שבת ו"הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

במשך היום:

• אסור להכין משבת ליו"ט, ולכן אסור להכין במשך היום שום דבר עבור הלילה (ליל הסדר הב').

• במנחה: אין אומרים צדקתך.

מוצאי שבת קודש - ליל ב' של יו"ט - יום א' לספירת העומר

• כל ההכנות עבור הסדר והסעודה מתחילות אחרי השעה 8:28.

• הנשים צריכות לומר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש", ורק אז יכולות להתחיל ההכנות (אפילו לפני תפלת ערבית).

תפילת ערבית:

1. תפילת ערבית מתחילה מ"שיר המעלות".

2. בתפלת העמידה מוסיפים "ותודיענו". (שכח לומר "ותודיענו" אומר אחר התפלה "ברוך המבדיל בין קודש לקודש").

3. אחרי תפילת העמידה של שלוש רגלים אומרים הלל שלם.

4. ספירת העומר: יום אחד לעומר.

ה"סדר" השני:

• הדלקת הנרות: מדליקים את הנרות אחרי צאת הכוכבים (בני. אחרי 8:28) או סמוך להתחלת ה"סדר" (כל אחת לפי מנהגה).

• מדליקים מאש דולקת.

• מברכים 1. "להדליק נר של יו"ט". 2. "שהחיינו".

• [אם צריכים להביא נר דולק משכן - לא יוציאוהו החוצה אא"כ מכוסה [בכד וכיו"ב] שלא יכבנו הרוח].

לפני התחלת הסדר

• להזכיר להבני-בית לספור ספירת העומר - יום אחד לעומר.

• לברר שכל הנשים והבחורות הדליקו נרות. אם אין מספיק נרונים לא להסתמך על זה שידליקו אח"כ בבית אלא ילכו אצל השכנים לקבל נרונים וידליקו לפני הסדר.

• מנהג בית הרב, בקבלה מדור דור, שבלילה השני מאריכים יותר בסדר והרבי מאריך בביאור ההגדה ובעניני תורה והתעוררות לעבודה ואין מקפידים לאכול האפיקומן לפני חצות וכו'.

אם בערב שבת שכחו להכין את:

• הזרוע: מותר לצלות את הזרוע אבל צריכים לאכול אותו מחר ביום ב' במשך היום (אבל לא בלילה כי בלילה אין אוכלים צלי).

• הביצה: מותר לבשל הביצה, אבל צריך לאכלה (או בתחילת הסדר, כמנהגנו, או עכ"פ למחרת במשך היום לפני סוף היום, כי אסור להכין מיו"ט לחול).

אחרי עריכת הסדר

• עד תשל"א, אחרי עריכת הסדר, הרבי הי' יורד למטה למקום ההתוועדות, בליל ב' דחג הפסח, לערך בשעה 1:30, ואומר כמה שיחות בעניני ההגדה (ולפעמים גם מאמר). ויה"ר שנזכה לראות את זה בשנה זו.

• קריאת שמע שעל המיטה: כמו בכל יו"ט.

יום ראשון, מ"ז ניסן - יום ב' של יו"ט

• סוף זמן קריאת שמע: בני. 9:27 בבוקר.

• ברכת כהנים: להכין את הילדים ללכת ל'ברכת כהנים' שתתקיים בסוף תפלת מוסף.

• הלל: אחרי תפלת העמידה אומרים הלל שלם.

הסעודה

• קידוש: הקידוש בסעודה הוא של שלוש רגלים

המתחיל עם "אתקינו וכו' אלה מועדי".

- סעודת אסתר: טוב לעשות איזה דבר בסעודת היום, לזכר לסעודת אסתר שהיתה ביום זה שבו ביום נתלה המן.

- בברכת המזון:

- יעלה ויבא: בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכח - אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך..אשר נתן..".

- הרחמן: מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

- מסכתא סוטה: מתחילים ללמוד מסכתא סוטה דף ליום. היום לומדים ה"שער בלאט" וכמבואר בשיחת ערב חג השבועות תשמ"ה בארוכה (שכדאי ללומדה).

מוצאי יום טוב ב' - התחלת חול המועד

- בתפלת ערבית לזכור שמוסיפים ארבעה דברים בשמונה עשרה:

- מוריד הטל: אמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" ונזכר קודם שאמר ("ברוך אתה) ה' מחי המתים" חוזר ל"אתה גבור", אבל אם נזכר לאחרי זה - חוזר לראש התפילה. המסופק - עד שלושים יום חוזר לראש התפילה.

- אתה חוננתנו: שכח ונזכר אחרי שאמר "ה'" של חונן הדעת אינו חוזר [ואחר התפילה יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול"].

- ותן ברכה: בתפלת ערבית זו מתחילים לומר ותן ברכה. טעה ואמר "ותן טל ומטר": אם נזכר לפני שסיים התפילה (ולא משנה מתי נזכר, אפי' באמצע ברכת השנים) חוזר לתחילת ברכת השנים. אם סיים תפלתו חוזר לראש התפילה.

- יעלה ויבא: שכח - אם נזכר לפני שאמר "ה'" של "המחזיר שכינתו לציון" אומר שם "יעלה ויבא" וממשיך. אם אמר "ה'" ונזכר קודם שאמר "מודים אנחנו לך" אומר שם. נזכר לפני שסיים "יהיו לרצון" השני חוזר ל"רצה". סיים "יהיו לרצון" השני - חוזר לראש התפילה.

- ספירת העומר: היום שני ימים לעומר.

הברלה

- אין מברכים על הבשמים ולא על האש.
- אין אומרים ויתן לך.

יום שני, יום א' דחול המועד - י"ז ניסן

בתפלת שחרית:

- אין אומרים מזמור לתורה.

- בתפילת שמונה עשרה מוסיפים:

- מוריד הטל: אמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" ונזכר קודם שאמר "ברוך אתה ה' מחי המתים" חוזר ל"אתה גבור", אבל אם נזכר לאחרי זה - חוזר לראש התפילה. המסופק - עד שלושים יום חוזר לראש התפילה.

- ותן ברכה: טעה ואמר "ותן טל ומטר": אם נזכר לפני שסיים תפלת העמידה (ולא משנה מתי נזכר, אפי' באמצע ברכת השנים) חוזר לתחילת ברכת השנים. אם סיים תפלתו חוזר לראש התפילה.

- יעלה ויבא: שכח - אם נזכר לפני שאמר "ה'" של "המחזיר שכינתו לציון" אומר שם "יעלה ויבא" וממשיך. אם אמר "ה'" ונזכר קודם שאמר "מודים אנחנו לך" אומר שם. נזכר לפני שסיים "יהיו לרצון" השני חוזר ל"רצה". סיים "יהיו לרצון" השני - חוזר לראש התפילה.

- חצי הלל.

- מוסף לשלש רגלים.

במשך היום

- כוס יין: כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).

- ברכת המזון: בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכח - אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך..אשר נתן.. ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.

- במשך היום: לומדים מסכתא סוטה דף ב'.

- תפילת ערבית: ספירת העומר: היום שלשה ימים לעומר.

יום שלישי, יום ב' דחול המועד פסח - ח"י ניסן - יום הולדת הרה"ג הרה"ח והמקובל וכו' הרב לוי יצחק שניאורסאהן - אביו של הרבני, ויום הברית מילה של הרבני.

- בתפלת שחרית: כמו אתמול.

במשך היום

- כוס יין: כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).
- ברכת המזון: בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכת - אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך... אשר נתן...". ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.
- לומדים מסכתא סוטה דף ג'.
- תפילת ערבית: ספירת העומר - היום ארבעה ימים לעומר.

יום רביעי, - יום ג' דחול המועד פסח, י"ט ניסן

- תפלת שחרית: כמו יום א' דחול המועד.

במשך היום

- כוס יין: כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).
- ברכת המזון: בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכת - אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך... אשר נתן...". ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.
- לומדים מסכתא סוטה דף ד'.
- תפילת ערבית: ספירת העומר - היום חמישה ימים לעומר.

יום חמישי, כ' ניסן - יום ד' דחול המועד, ערב יו"ט שביעי של פסח

- בתפלת שחרית: כמו יום א' דחול המועד.

במשך היום

- כוס יין: כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).

- ברכת המזון: בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכת - אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך... אשר נתן...". ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.
- לומדים מסכתא סוטה דף ה'.

עירוב תבשילין:

- לזכור לעשות עירוב תבשילין! דהיינו: לוקחים מצה שלימה ודבר מבושל כמו חתיכת דג או בשר מבושל שיש בו כזית, ונותנים לאחד (אחרי בר מצוה) שלא מבני הבית, שיזכה את העירוב, ואומרים את הנוסח הכתוב בסידור.
- את העירוב מצניעים עד יום השבת (אחרון של פסח) שאז אוכלים אותו (וכדלהלן).
- נא לזכור: העירוב תבשילין הוא לא רק עבור הבישול מיו"ט לשבת אלא גם עבור הדלקת נרות מיו"ט לשבת. ולכן, אלה שלא אוכלים בבית ולא מבשלים מיום טוב לשבת (אבל מדליקים נרות שבת בבית) מ"מ יעשו עירוב תבשילין עבור הדלקת הנרות של שבת ושישימו לכה"פ מים חמים לבשל בעש"ק עבור הש"ק על הפלאטה וכיו"ב. ואם אינם מבשלים כלום, יש להניח העירוב תבשילין בלי ברכה.
- תפילת המנחה: קרבנות, אשרי, ושמונה עשרה (מוריד הטל, ותן ברכה, יעלה ויבא) עלינו.

לפני כניסת החג

- פמוטים: לאלה שמשמשות ב"נרונים", להכין מספיק נרונים גם עבור מחר להדלקת נרות שבת קודש.
- שעון שבת: לוודא שהשעון-שבת הוא מתאים לב' לילות וימי החג.
- יארציט ליכט: למי שאין לו/ה גז עם אש דולקת במשך שני ימי החג, צריך להדליק יארציט-ליכט עבור השני ימי החג, בכדי שיהי' אש גם עבור הדלקת הנרות דיום השני של החג (שבת). מי שיש לו/ה גז דולקת וגם משרתת בבית, גם כדאי שתדליק היארציט-ליכט, כי הרבה פעמים קורה שהמשרתת מכבה את הגז...

הדלקת הנרות

- צדקה: נתינת צדקה לפני הדלקת הנרות עבור ב' פעמים (ב' ימי יו"ט).
- מדליקין 18 דקות לפני השקיעה. בנ"י. 7:30. אם

- שירת הים: בקריאת התורה, כשקורין את השירה – עומדים.

סעודת החג

- הקידוש: הקידוש בסעודה הוא של שלוש רגלים המתחיל עם "אתקינו וכו' אלה מועדי".

בברכת המזון:

- יעלה ויבא: בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכת – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך... אשר נתן...".
- הרחמן: מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".
- במשך היום: לומדים מסכתא סוטה דף ו'.
- המנהג בליובאוויטש הוא שהולכים ל"תהלוכה".

ההכנות לשבת

- מי שהניח עירוב תבשילין, מבשל ומכין כל הדברים לשבת בעוד היום גדול, דהיינו שיש מספיק זמן לאכול את הדברים עוד לפני כניסת השבת. ולכן, להתארגן באופן שגם הטשאלנט יהי' מבושל כל צרכו ומוכן לאכול זמן מה לפני כניסת השבת.
- הכנת הקניידלאך לאחרון של פסח: ישנם כמה מנהגים בזה (האם להכין אותם בערב שבת או לא). ולכן כל אחד ינהג כמנהג אבותיו ואלו דברי אלקים חיים. לענ"ד מותר להכין קניידלאך עם הג' תנאים הבאים: 1. שמכינים אותם בערב שבת אחר חצות. 2. שהכלים שמשמשים בהם לעשות הקניידלאך לא ישתמשו בהם לאחר זה לשום דבר אחר. 3. בועיקר – שזה רק לאלו שהניחו עירוב תבשילין!

ליל שבת – אחרון של פסח

- לפני תפלת המנחה אין אומרים "הודו" אבל אומרים "פתח אליהו" ו"ידיד נפש".
- אלה שאוכלים סעודת משיח במקום ציבורי (בית הכנסת או בית חב"ד וכו') צריכים לזכור להביא את היין והמצות לפני שבת.

הדלקת הנרות

- הדלקת הנרות היא 18 דקות לפני השקיעה כמו כל

איחרה – יכולה להדליק גם לאחר זה (אבל רק מאש דולקת!).

- להזכיר לאלה שהולכות לאכול אצל אחרים שלא לשכוח להדליק נרות.
- בהדלקת נרות מברכים רק ברכה אחת: להדליק נר של יו"ט ואין מברכים שהחיינו.
- שמחת שביעי של פסח ואחרון של פסח גדולה משאר ימי הפסח (ספר המנהגים).
- תפילת ערבית:
- 1. תפילת ערבית מתחילה מ"שיר המעלות".
- 2. אחרי תפילת העמידה של שלוש רגלים אומרים ספירת העומר – היום ששה ימים לעומר.

סעודת יום טוב

- לא להתחיל הסעודה לפני שברור שכל הנשים והילדות – ובפרט האורחות – הדליקו נרות.
- קידוש: של שלוש רגלים, ומתחילים מ"סברי מרנן" ואין אומרים שהחיינו.
- ספר השיחות ת"ש: בזמן המתאים, כדאי לקרוא (בשעת הסעודה וכיו"ב) עם הבני-בית הסיפור עם הרבנית הצדקנית בימי ילדותה – מספר השיחות קיין ת"ש ע' 71-72 סעיפים ב-ג-ד [וראה גם סעיפים טז-יט]. וישנו ביאור נפלא של הרבי על זה, בלקו"ש חלק ל"ז ע' 14 ואילך.

בברכת המזון:

- יעלה ויבא: בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכת – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך... אשר נתן...".
- הרחמן: מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".
- בלילה: מנהג ליובאוויטש שנעורים כל הלילה ומתעסקים בלימוד. עלות השחר בני. 4:00.

יום שישי, שביעי של פסח, ערב שבת קודש, כ"א ניסן

- ברכת כהנים: להכין את הילדים ללכת ל"ברכת כהנים" שתתקיים בסוף תפלת מוסף.
- הלל: חצי הלל.

ערב שבת. בני. 7: 31. אם איחרה, אסור להדליק.

- להזכיר לאלה שהולכות לאכול אצל אחרים שלא לשכוח להדליק נרות בזמן הנכון.
- ההדלקה היא רק מאש הדולקת.
- הברכה: להדליק נר של שבת ושל יום טוב ואין מברכים שהחיינו!

תפילת ערבית:

- תפילת ערבית מתחילה מ"מזמור לדוד".
- ב"לכה דודי" בהקטע של "בואי בשלום" אומרים "גם בשמחה ובצהלה".
- תפלת העמידה של שלש רגלים (בהוספת הנוסח של שבת).
- אחרי תפילת העמידה של שלש רגלים אומרים ספירת העומר - היום שבעה ימים שהם שבוע אחד לעומר.

סעודת החג

- המנהג הוא לצרף את המצה של העירוב תבשילין בתור לחם משנה אבל לא לאכלה עד למחר.
- שלום עליכם, כי מלאכיו, אשת חיל, אתקינו - בלחש.
- קידוש: קידוש של שלש רגלים. מתחילים מ"יום השישי" ואין אומרים שהחיינו.
- בסעודה - שרוי: מהדרין לאכול שרוי (געבראקטס) בכל הסעודות של אחש"פ ומכל מאכל.
- מים אחרונים: במים אחרונים שוב מעבירים המים על השפתים.
- בברכת המזון:
- רצה ויעלה ויבא: בברכת המזון מוסיפים רצה ו"יעלה ויבא". שכח "יעלה ויבא" - אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש. אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך..אשר נתן..".
- הרחמן: מוסיפים הרחמן של שבת ו"הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

אחרון של פסח, יום השבת קודש, כ"ב ניסן

- ברכת כהנים: להכין את הילדים ללכת ל"ברכת כהנים" שתתקיים בסוף תפלת מוסף.
- הלל: אחרי תפלת העמידה של שלש רגלים אומרים

חצי הלל.

- יזכור: לפני תפלת מוסף אומרים יזכור. אלה שלא יכולים/ות ללכת לבית הכנסת (מאיזה סיבה שתהי') יכולים/ות לומר בבית.
- ולקחת סולת: אחרי מוסף אומרים "ולקחת סולת".

סעודת החג

- המנהג הוא להניח את המצה של העירוב תבשילין בתור לחם משנה. ניש כאלה שמשאירים אותה לסעודה שלישית, ובקביעות שנה זו לא תמיד מתאפשר כי סעודת משיח, בדרך כלל, מתקיימת בבית הכנסת והעירוב תבשילין נמצא בבית].
- מזמור לדוד עד זכור את יום וגו' וינח ביום השביעי על כן וגו' - אומרים בלחש. ומתחילים בקול "אלה מועדי".
- שרוי: מהדרין לאכול שרוי (געבראקטס) בכל הסעודות ומכל מאכל.
- מים אחרונים: במים אחרונים שוב מעבירים המים על השפתים.
- בברכת המזון:
- רצה ויעלה ויבא: בברכת המזון מוסיפים "רצה" ו"יעלה ויבא". שכח "יעלה ויבא" - אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש. אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך..אשר נתן..".
- הרחמן: מוסיפים הרחמן של שבת ו"הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".
- במשך היום: לומדים מסכתא סוטה דף ז'.

מנחה

- מתפללין תפילת המנחה (של שלש רגלים ואין אומרים צדקתך), ולאחרי זה עורכים סעודת משיח.

סעודת משיח

- נוטלים ידים לסעודה (לפני השקיעה ואוכלים לכה"פ כזית לפני השקיעה).
- יש הנוהגים לאכול המצה של עירוב תבשילין [כנ"ל, בקביעות שנה זו לאו דוקא שזה מתאפשר].
- שתיית ד' כוסות (מלאים) - עם הכוונה שזה שייך לגאולה העתידה. אלה שספק אצלם אם שתו כל

מוצאי אחרון של פסח

- תפלת ערבית [או אמירת "ברוך המבדיל בין קודש לחול"] אחרי השעה: בנ"י. 8:36.
- בתפלת ערבית: אומרים אתה חוננתנו. שכח ונזכר אחרי שאמר "ה'" של "חונן הדעת" - אינו חוזר [ואחר התפילה יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול"].
- אומרים "ויהי נועם" ו"ואתה קדוש".
- ספירת העומר - היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד לעומר.
- אחרי שהנשים מתפללות תפלת ערבית או עכ"פ אומרות "ברוך המבדיל בין קודש לחול" נוהגות לחכות קצת זמן עד שהרב זוכה את החמץ מהערב קבלן וכו' לפני פתיחת המקומות של החמץ וכו'. [יש כאלה שנוהגות לחכות שעה אחת אחרי החג].
- הבדלה: מברכים על הבשמים ועל האש ואומרים ויתן לך.
- במוצאי החג מאחלים: "א געזונטן זומער און א פרייליכן תמיד".

הד' כוסות בכוונה זו (שזה שייך לגאולה העתידה) בודאי ישלימו, דשתיית ד' הכוסות צריכה להיות באופן ודאי וברור, וכאמור, שעי"ז מקרבים הגאולה העתידה.

- ניגונים: נוהגין לנגן הניגונים של כל הרביים ו"האפ קאזאק".
- משיח'ס טאנץ - ישנם ב' פירושים בזה: או מחול שיש לו שייכות והקדמה למשיח או שמשיח משותף בו, ולנו כדאי לבאר כאופן השני.

בברכת המזון:

- רצה ויעלה ויבא: בברכת המזון מוסיפים רצה ו"יעלה ויבא". שכח "יעלה ויבא" - אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך..אשר נתן..".
- הרחמן: מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

זמני מכירת חמץ

אצל הרבנים שליט"א - בית דין צדק קראון הייטס

הרב אזדאבא

יום ראשון, ט ניסן - משעה 2:00 אחה"צ עד 7:30 בערב.
יום שני י ניסן - רביעי יב ניסן משעה 4:00 עד שעה 7:30 .
יום חמישי י"ג ניסן משעה 12:00 עד שעה 7:30 • המקום: בית הכנסת 770 הכניסה מקינגסטון עור.
בנוסף לכל הנ"ל הרב אזדאבא מקבל קהל בכל השנה בימי שני שלישי רביעי חמישי בין השעות 10:30 בבוקר עד 11:30 בבוקר במשרדי הבד"צ 390A קינגסטון עור.

הרב העלער

ביום חמישי י"ג ניסן החל מ - 11:00 בבוקר עד 7:30 בערב, בביתו - 600 עמפייר בולברד.
עד יב סיון בערב (חוץ מעש"ק, וליל י"א ניסן) מהשעה 1:00 אחה"צ עד 11:00 בלילה, ובי"ג ניסן אחרי 10:00 בלילה עד 1:00 אחרי הצות, יכולים לגשת (בשליחות) אצל הרב ל.י. גרליק 1468 יוניאן סט. (בין קינגסטון לאלבאני).

הרב סגל

ימי ראשון, ט ניסן - החל משעה 12:00 אחה"צ עד 10:00 בערב.
יום שני י ניסן - יום רביעי יב ניסן משעה 12:00 עד 9:00.
יום חמישי יג ניסן משעה 11:00 עד 1:00 בלילה.
המקום: 788 Eastern Parkway, Room 210.

לתועלת אנ"ש ובמיוחד השלוחים בערי השדה:

ניתן לשלוח שטרי מכירת חמץ למספר פאקס: 3898-953-718-1, או לכתובת הדוא"ל chrabinat@gmail.com

לפרטים נוספים, ולבירור ענינים הקשורים לחג הפסח נא להתקשר למספר - 718-604-8827

זמני היזם - עבוד חג הפסח תשע"ז

Times listed are for Brooklyn, N.Y. • ובאזור ברוקלין D.S.T. הזמנים הם

Search for Chometz	Thursday, April 21	8:09 pm	יום חמישי בלילה ליל י"ד	בדיקת חמץ
Latest time for eating Chometz	Friday, April 22	10:38am	יום שישי י"ד ניסן	סוף זמן אכילת חמץ
Burn Chometz (and the saying of Kol Chanira)	Friday, April 22	11:46am	יום שישי י"ד ניסן	סוף זמן הביעור (שריפת חמץ) ואמירת כל חמירא
Candle lighting	Friday, April 22	7:24pm	יום שישי י"ד ניסן	הדלקת נרות יו"ט
Night fall first night of pesach	Friday, April 22	8:12 pm	יום שישי בלילה י"ד ניסן	צאת הכוכבים בכניסת ליל פסח
Mid Day & Night	Shabbos and Sunday April 23-24	12:54am	ט"ו-ט"ז ניסן	חצות היום והלילה
Latest time for shma first and second day of pesach	Shabbos and Sunday April 23-24	9:27am	ט"ו-ט"ז ניסן	סוף זמן קריאת שמע יום א' ב' דפסח
Candle lighting after nightfall second night of pesach	Shabbos Night, April 23	לאחר After 8: 28pm	מוצאי שבת קודש בלילה ליל ט"ז ניסן	הדלקת נרות בליל ב' דפסח
Motzei Yom Tov	Sunday, April 23	8:28pm	יום ראשון בלילה לי י"ז ניסן	מוצאי יו"ט
Eruv Tavshulin	Thursday, April 28		כ' ניסן	ערוב תבשילין
Candle lighting (shviee shel pesach)	Thursday April 28	7:30pm	יום חמישי כ' ניסן	הדלקת נרות ערב שביעי של פסח
Alos Hashachar	Friday, April 29	4:00am	יום שישי כ"א ניסן	עלות השחר שביעי של פסח
Candle lighting (achron shel pesach)	Friday, April 29	7:31pm	יום שישי כ"א ניסן	הדלקת נרות ליל אחרון של פסח
Pesach is over	Shabbos, April 30	8:36pm	יום מוצאי ש"ק כ"ב ניסן	מוצאי יו"ט אחרון של פסח

Kazayis Matzo (Mideorayso) 1 oz. • Matzo for Korech and Afikomen (Miderabonon) 2/3 oz. • Kazayis Moror 2/3 oz. • Revi's of wine 2.9 Oz. Those who want to be mehader 4.2 Oz. • K'dei Achilas Pras 6 minutes.

All the measurements are lechumra if someone has difficulty he should ask a Rov.

כזית מוצה (דאורייתא) 1 אונס • מוצה בשביל כורך וכן לאפיקומן (מדרבנן) 2/3 שליש 2/3 אונס • כזית מרור 2/3 שליש 2/3 אונס • שיעור רביעיית יין עבור ד' כוסות 2.9 אונס, יש מקום להדר להשתמש 4.2 אונס • שיעור כדי אכילת פרס 6 דקות.

כל השעורים הם לחומרא ואם מישהו צריך להקל יעשה שאלת הרב.

- אתה חוננתנו is said. If one forgot to say it and remembers after he said "ה" of הדעת he doesn't go back, rather, after he finishes the *Amida*, says ברוך המבדיל בין קודש לחול.
- ואתה קדוש and ויהי נועם are recited.
- **Sefiras Haomer** – Day Number Eight- One week and one day.
- The custom is to wait some time after Maariv

(or after (המבדיל בין קודש לחול) before opening the *Chometz* places etc. (till after the *Rov* and the *Orev Kablon* arrange the purchase etc.) Some have the custom to wait about an hour after the end of *Yom Tov*.

- **Havdala:** Regular, with בשמים and אש, and ויתן לך is said.
- On מוצאי יום טוב it is customary to wish א געזונטן זומער און א פרייליכען תמיד!

Shul may say it at home.

- **Mussaf** for שלש רגלים .
- וּלְקַחַת סוּלָה: After *Musaf* we say *Velokachto Soles* etc.

Kiddush and the Meal:

- It is a *minhag* to use the *Matza* of the *Eiruv Tavshilin* as לחם משנה (Some eat it at *Seuda Shlishis*, however this year it may be an issue if *Seudas Moshiach* is in another location, so it is eaten now).
- **Kiddush:** Everything before *Kiddush* is said like a regular *Shabbos* until וּיְקַדְשֶׁהוּ, but **quietly**. Then we say אלה מועדי out loud.
- **Gebrochts:** We stress the concept of eating געבראקטס with every part of the meal.
- מים אחרונים: We once again put water over the lips.
- **Bentching**
- *Retzei* and *yaale veyovo* are added in *bentching*. If one forgot to say *yaale veyovo* and remembered after he already began the next *bracha* (even if he only said ברוך) he must begin *bentching* again. But if he remembered before he said ברוך he should say what it says in the *siddur* "ברוך" . . אשר נתן .
- הרחמן: We add the *Horachamon* of *Shabbos* and הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב
- **During the day:** learn מ'סכתא סוטה דף ז

Mincha

- We daven *Mincha* (we don't say *Tzidkoscho*) and then we prepare for *Seudas Moshiach*.

Seudas Moshiach

- We wash our hands like for any other meal (**before** *shkiah*, and eat at least a כזית before *shkiah*).
- Some have the custom to eat the *Matza* of the *Eiruv Tavshilin* (if the *Seuda* is in their home or where there is an *Eiruv*).
- **Drink 4 cups of wine** – with the intention that this is for *Geulah*. If one is unsure if he had this in mind, he should surely drink again, being that through drinking this he hastens *Moshiach's* arrival, and therefore it must be done properly.
- It is customary to sing *Niggunim* from all the *Rabbeim* and then האפ קאזאק.
- **Moshiach's Dance:** There are two explanations for this: The first is, that it is a dance welcoming *Moshiach*, and the second is, a dance in which *Moshiach* partakes; we explain it the way it is worth it for us – the second... (From a *Sicha* of the *Rebbe*).

Bentching

- *Retzei* and *yaale veyovo* are added in *bentching*. If one forgot to say *yaale veyovo* and remembered after he already began the next *bracha* (even if he only said ברוך) he must begin *bentching* again. But if he remembered before he said ברוך he should say what it says in the *siddur* "ברוך" . . אשר נתן .
- הרחמן: We add the *Horachamon* of *Shabbos* and הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב

The end of Yom Tov

- **Maariv** (or saying ברוך המבדיל בין קודש לחול): in NY: after 8:36 pm.

- **Kneidlach for Acharon Shel Pesach:** There are several *Minhogim* regarding this (whether to prepare them today or not). Each person should follow their family *Minhog*. The author's opinion is that Kneidlach may be made with the following three conditions: 1. That they are prepared on Friday afternoon. 2. That the utensils used for the preparations will be put away and not be used for anything else this Pesach. 3. This applies **only to someone who made an Eiruv Tavshilin!**
- In *Mincha*, פתח אליהו is not said but הודו and ידיד נפש are.
- Those who are celebrating *Seudas Moshiach* in a public place (*Shul, Bais Chabad* etc.) should remember to bring the *Matzos* and the wine **before Shabbos**.

Before Shabbos

- **Candle Lighting:** Candle lighting is 18 minutes before sunset. In NY: 7:31 am. If someone missed the time, they may **not** light later.
- **Those that are not eating at home should not forget to light candles at home before, at the proper time, or should go to their hosts and light there 18 minutes before Shkiah.**
- You may light only from a pre-existing flame.
- Say the *Bracha* להדליק נר של שבת ושל יום טוב and **we do not say Shehecheyonu.**

Maariv

- We begin from מזמור לדוד.
- In לכה דודי we say גם בשמחה ובצהלה.
- *Amida* is that of *Yom Tov* (with the additions

of *Shabbos*)

- **Sefiras Haomer** – Day Number Seven, one week.

Kiddush and the Meal:

- It is a *minhag* to use the *Matza* of the *Eiruv Tavshilin* as לחם משנה but not to eat it (until tomorrow).
- Say quietly: שלום עליכם, אשת חיל, מזמור לדוד and דא היא סעודתא.
- **Kiddush:** of *Sholosh Regolim*. Begin from יום שהחיינו and **do not** say השישי.
- **Gebrochts:** We stress the concept of eating געבראקטס with every part of the meal.
- מים אחרונים: We once again put water over the lips.

Bentching:

- *Retzei* and *yaale veyovo* are added in *bentching*. If one forgot to say *yaale veyovo* and remembered after he already began the next *bracha* (even if he only said ברוך) he must begin *bentching* again. But if he remembered before he said ברוך he should say what it says in the *siddur* "ברוך". . אשר נתן.
- הרחמן: We add the *Horachamon* of *Shabbos* and הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב.

SHABBOS, ACHARON SHEL PESACH, 22 NISSAN

- **Birchas Kohanim:** Prepare children for *Birchas Kohanim* at the end of *Mussaf*.
- **Hallel:** After the *Amida*, half *Hallel* is recited.
- **Yizkor:** Before *Musaf* we add **Yizkor**. Those who have to say *Yizkor* and cannot attend

flame (preferably right before the meal).

- **Those who are going to eat elsewhere (not at home) should not forget to light candles.**
- Say the *Bracha* להדליק נר של יום טוב and **DO NOT** say שהחיינו.
- The *Simcha* of *Shvi* and *Acharon Shel Pesach* is greater than the other days of *Pesach* (*Sefer Haminhogim*)
- **Maariv:** Begin from שיר המעלות; the *Amida* is of שלש רגלים, and then count *Sefira*.
- **Sefira** - Day Number Six.

The Meal:

- **Before you start the meal - ensure that all the women, especially the guests, have lit candles.**
- **Kiddush:** of *Sholosh Regolim*, Begin from סברי שהחיינו and **do not** say מרנן
- **ספר השיחות ת"ש:** At an opportune time, it is proper to read the story of the *Rebbetzin* in her youth from ספר השיחות ת"ש, pages 71-72 – סעיפים ב,ג,ד – and there is a fascinating explanation of the *Rebbe* about this in לקו"ש page 14 and onward.

Bentching

- **יעלה ויבא:** is added in *bentching*. If one forgot to say it and remembered after he already began the next *bracha* (even if he only said ברוך) he must begin *bentching* again. But if he remembered before he said ברוך he should say what it says in the *siddur* "ברוך" . . אשר נתן .
- הרחמן: We add שכולו טוב
- **Shvi'i Shel Pesach At Night:** It is a Lubavitch

custom to stay awake all night and learn. *Alos Hashachar is at:* In NY: 4:03 am.

- Friday, Erev Shabbos, *Shvi'i Shel Pesach*, 21 Nissan
- **Birchas Kohanim:** Prepare children for *Birchas Kohanim* at the end of *Mussaf*.
- **Hallel:** After the *Amida*, half *Hallel* is recited.
- **שירת הים:** During *Krias Hatorah* when שירת הים is read it is customary to stand.

The Seudah (meal)

- **Kiddush:** *Kiddush* is that of *Shalosh Regalim* and we begin from אלה מועדי . . אתקינו .
- **Bentching:**
- **יעלה ויבא:** is added in *bentching*. If one forgot to say it and remembered after he already began the next *bracha* (even if he only said ברוך) he must begin *bentching* again. But if he remembered before he said ברוך he should say what it says in the *siddur* "ברוך" . . אשר נתן .
- הרחמן: We add שכולו טוב

During the day:

- **מסכתא סוטה דף ו** Learn
- **תהלוכה:** Lubavitch custom is to go on *Tahalucha* on *Shvi'i shel Pesach*.

Preparations for Shabbos:

- Anyone who made an *Eruv Tavshilin* should prepare any cooking that needs to be done for *Shabbos* early on in the day so that there is enough time before *Shabbos* for the food to be fully cooked and ready to eat (including the *cholent*.)

customary to drink one cup of wine with one of the meals.

- **Bentching:** יעלה ויבא is added. If one forgot – see above on first day of *Chol Hamoed*.
- **During the day:** Learn מ'מסכתא סוטה דף ד.
- **In Maariv:** *Sefiras Haomer* – Day Number five.

THURSDAY, FOURTH DAY OF CHOL HAMOED, EREV YOM TOV

- **Shacharis:** like yesterday
- **Cup of wine:** Every day of חול המועד, it is customary to drink one cup of wine with one of the meals.
- **Bentching:** יעלה ויבא is added. If one forgot – see above on first day of *Chol Hamoed*.
- **During the day:** Learn מ'מסכתא סוטה דף ה.

Eiruv Tavshilin

- **DON'T FORGET TO MAKE AN EIRUV TAVSHILIN ON EREV YOM TOV!!**
- Take a whole *Matza*, and a *kezayis* of a cooked item like fish or meat. Hand this to someone (older than *Bar Mitzva*) who is NOT a member of the household, and do the procedure and say the *Nusach* that is written in the *Siddur*.
- Put the *Eiruv* aside until *Shabbos* (*Acharon Shel Pesach*) when it should be eaten (see below).
- **Reminder:** The *Eiruv Tavshilin* is not only for cooking from *Yom Tov* to *Shabbos*, but also for lighting candles on Friday evening. Therefore, those who will not be eating at home on *Shabbos*, should light where they

will be eating or should at least put up some water to cook for *Shabbos* to enable them to make an *Eiruv Tavshilin*. If they are not putting up anything to cook but they are lighting candles at home (from a pre-existing flame), they should make an *Eiruv Tavshilin* without a *Brocho*.

- **Mincha:** *Korbonois, Ashrei, Amidah* (*Morid Hatol, V'sain Brocho, Yaale Veyovoi*), *Aleinu*.

Before Yom Tov starts:

- **Long lasting candle:** If one does not have a gas fire lit for the duration of *Yom Tov*, he should light a long lasting candle (like *yorzeit licht*) that will last for a minimum of 26 hours, in order to be able to light candles the second night of *Yom Tov* (Friday night). Those who plan to have a gas fire lit and have hired help should light a *Licht* as a precaution because sometimes the helper turns off the gas flame.
- **Candles:** Those that use glass holders for their candles (that must be cleaned before each use) should make sure to have enough clean holders to last for both nights of *Yom Tov*.
- **Shabbos Clock:** Ascertain that the *Shabbos clocks* are set for both days and evenings of *Yom Tov*.

Candle Lighting:

- **Tzedaka:** Give *tzedaka* for two days of *Yom Tov*.
- Candles should be lit 18 minutes before sunset (in NY: 7:30 pm), just like every *Erev Shabbos*. However, if one missed the correct time they may light later from a pre-existing

MONDAY, FIRST DAY OF CHOL HAMOED — 17 NISSAN

In Shacharis:

- We don't say מזמור לתודה.
- We add in the *Amidah*:
- מוריד הטל: If one said משיב הרוח and remembered **before** he said ברוך אתה ה' מחיי המתים he starts again from אתה גבור. If, however, he remembered after that - he begins the *Amida* from the beginning. (This applies for thirty days).
- ותן טל ומטר: If one mistakenly said ותן ברכה - then: לברכה
- If he remembered before he finished the bracha, he starts the bracha again.
- If he reminded himself before he finished the *Amidah* he goes back to ברכת השנים.
- However, if he finished the *Amidah* - he has to repeat it from the beginning.
- יעלה ויבא: We add *Yaale Vayovo* in the *Shmone Esrei*.
- If one mistakenly forgot to say it, then:
- If he remembers before he says "ה" of המחזיר" he says "שכינתו לציון" there and then continues.
- If he already said ה' and remembers before he begins מודים he says it there.
- If he remembers before he says the second יהיו לרצון, he goes back to רצה.
- If he remembers after the second יהיו לרצון he must repeat the *Amidah* again from the beginning.
- הלל Half.

- *Mussaf* for שלש רגלים.
- **Cup of wine:** Every day of חול המועד it is customary to drink one cup of wine with one of the meals.
- **Bentching:** יעלה ויבא is added. If one forgot and remembered only after he began ברוך even if he only said ברוך הא-ל אבינו, he continues *bentching*. If, however, he remembered after saying וכו' ברוך but before he said ברוך of הא-ל אבינו, he should say what it says in the *siddur* "ברוך אתה...".
- **During the day:** We learn מסכתא סוטה דף ב.
- **In Maariv:** *Sefiras Haomer* - Day number Three.

TUESDAY, SECOND DAY OF CHOL HAMOED — 18 NISSAN, ח"י ניסן BIRTHDAY OF R' LEVI YITZCHOK SCHNEERSON - THE REBBE'S FATHER, AND THE DAY OF THE REBBE'S BRIS.

- **Shacharis:** like yesterday
- **Cup of wine:** Every day of חול המועד, it is customary to drink one cup of wine with one of the meals.
- **Bentching:** יעלה ויבא is added. If one forgot - see above on first day of *Chol Hamoed*.
- **During the day:** Learn מסכתא סוטה דף ג.
- **In Maariv:** *Sefiras Haomer* - Day Number four.
- Wednesday, Third day of Chol Hamoed
- **Shacharis:** Like yesterday
- **Cup of wine:** Every day of חול המועד, it is

Davening:

- **Birchas Kohanim:** Prepare the children to attend *Shul* to attend *Birchas Kohanim* which is done at the end of *Musaf*.
- **Hallel:** After the *Amida* of *Shacharis* for *Shalosh Regolim* the entire *Hallel* is recited.

Meal:

- **Kiddush:** *Kiddush* is that for *Shalosh Regolim* and we begin from "אתקינו וכו' אלה מועדי וגו'".
- **Esther's Feast:** It is customary to mention/do something during the meal of the day to remember Esther's feast which was on this day.
- **Birchas Hamazon:**
- **יעלה ויבא** is added. If one forgot to say it and remembered after he already began the next *bracha* (even if he only said ברוך) he must begin *bentching* again. But if he remembered before he said ברוך he should say what it says in the *siddur* "ברוך . . אשר נתן".
- **הרחמן:** We add "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".
- **מסכת סוטה:** We start learning *מסכת סוטה* – one page per day. Today we learn the *שער בלאט* as is explained at length in the *sicha* of *ערב חג* השבועות תשמ"ה.

MOTZOEI YOM-TOV — BEGINNING OF CHOL HAMOED

- In *Ma'ariv* we add four things:
- **מוריד הטל:** If one said משיב הרוח and remembered before he said "ברוך אתה ה' מחי המתים" he goes back to *גבור*. If, however, he remembered after that - he starts the *Amidah* again. (This applies for the next thirty days).

- **אתה חוננתנו:** If one forgot to say it and remembers after he said "ה" of הדעת he doesn't go back and just says ברוך המבדיל בין ברך קודש לחול after he finishes davening.
- **ותן ברכה:** **We say for the first time** ותן ברכה:
- If one mistakenly said ותן טל ומטר לברכה – then:
- If he remembered before he finished the *bracha*, he starts the *bracha* again.
- If he reminded himself before he finished the *Amidah* he goes back to ברכת השנים.
- However, if he finished the *Amidah* – he has to repeat it from the beginning.
- **יעלה ויבא:** We add *Ya'ale Veyovo* in the *Shmone Esrei*.
- If one mistakenly forgot to say it, then:
- If he remembers before he says "ה" of המחזיר "שכינתו לציון" he says יעלה ויבא there and then continues.
- If he already said ה' and remembers before he begins מודים he says it there.
- If he remembers before he says the second רצה, יהיו לרצון, he goes back to רצה.
- If he remembers after the second יהיו לרצון he must repeat the *Amidah* again from the beginning.
- **Sefiras Haomer:** Tonight we count two days to the *Omer*.
- **Havdala:**
- We don't say a *Bracha* nor use the *Besomim* nor fire.
- We don't say לך ויתן לך.

MOTZOEI SHABBOS, THE SECOND NIGHT OF YOM TOV—FIRST NIGHT OF SEFIRAS HA'OMER

- All preparations for the *Seder* and the *Seuda* may begin after: in NY: after 8:28 pm.
- In order to start doing any preparations for the *Seder*, the women must first say “*Boruch Hamavdil bein Koidesh Lekoidesh*”, and only then may they commence the preparations for the *seder* (even before *Maariv*).

Ma'ariv:

- *Tefillah* for *Shalosh Regolim*, beginning from “שיר המעלות”.
- In the *Amida* of *Sholosh Regolim* we add “*Vatodieinu*”. If one forgot, then after the *Amidah* he says “*Boruch Hamavdil bein Koidesh Lekoidesh*”.
- After the *Amidah* the entire *Hallel* is recited.
- **Sefiras Ha'Omer:** Tonight we start counting *Sefiras Ha'omer* (יום אחד לעומר).

The second Seder:

- **Candle Lighting:**
- Candles should be lit after nightfall. In NY: after 8:28 pm. or close to the start of the *Seder* **from an existing flame**.
- The *Brachos* recited are “להדליק נר של יו"ט” and “שהחיינו”.
- If it is necessary to bring a candle from a neighbor, cover it before walking outside so the wind should not extinguish the flame.
- **Sefiras Ha'omer:** Before beginning the *Seder* remind everyone to count *Sefiras Ha'Omer*.

- Before the *Seder* begins, ensure that all the women have lit candles. If there are not enough candles, do not rely on lighting after the *Seder*, rather borrow candles from a neighbor so that all the women can light candles before beginning the *Seder*.
- **Minhag Bais Harav**, throughout the generations, was to spend more time on the second night at the *Seder*, and the *Rebbe* would elaborate on the explanations of the *Haggada*, *Divrei Torah* and *His'orerus* and were not particular to eat the *Afikoman* before *Chatzos*.
- **Zeroa:** If one forgot to roast it on *Erev Yom Tov*, they may roast only what is needed for the *Seder*, and be sure to eat it the next day, as roasted meat may not be eaten at night and we may not prepare from *Yom Tov* for after *Yom Tov*.
- **Beitza:** If one forgot to prepare the boiled eggs, they may be cooked at night. However, since one is not allowed to prepare on *Yom Tov* for after *Yom Tov*, cook only what is needed for the *Seder*, and be sure to eat them at the beginning of the meal or the next day.

After the second Seder

- Until 5731 the *Rebbe* would come to the *Shul* downstairs, after the *Seder* (about 1:30 am) and say several *Sichos* on the *Hagadda* and sometimes also a *Maamor*.
- **Krias Shema:** Before going to sleep, *Krias Shma* is said like by any other *Yom Tov*.

SUNDAY, 16 NISSAN — SECOND DAY OF YOM TOV

- **Sof Zman Krias Shma:** in NY: 9:27 am.

why is this night different?"....

- **If one forgot to prepare the:**
- **Zeroa:** you may place instead a piece of boiled meat (or any boiled item).
- **Beitza:** you may place instead a boiled item.
- **Chrein:** cut some pieces but do not grate.
- **Charoses:** cut the fruits into pieces and then you add a little wine with a *shinui* (i.e. first put wine and then add the pieces etc.)
- **Salt water:** you prepare it with a *shinui* (i.e. first put in the salt then the water) and make a minimal amount with just a little salt.
- It is best to eat the *Afikoman* before *Chatzos*, (In NY: 12:54 am).
- By *Mayim Achronim*, until the end of *Shvi'i Shel Pesach* we do not pass our fingers over our lips.
- By "*Shfoch Chamoscho*" we go to the door **without** the candles.
- **Krias Shema:** In *Krias Shema* before going to sleep, recite only the first paragraph of *Shema* (until ובשעריך) and the *Bracha* of המפיל.

SHABBOS, 15 NISSAN, THE FIRST DAY OF YOM TOV

- **Sof Zman** (latest time for) **Krias Sh'ma:** In NY: 9:27 am.
- **Birchas Kohanim:** Prepare the children to attend *Shul* to hear *Birchas Kohanim* which is done at the end of *Musaf*.
- **Hallel:** After the *Amida* for *Shalosh Regolim* the entire *Hallel* is recited.
- מוריד הטל: In *Musaf*, after the *Gabbai's*

announcement, we begin to say "מוריד הטל".

- If one forgot and said משיב הרוח ומוריד הגשם: if one remembered before saying "ברוך אתה" return to "אתה גבור". However, if one remembered after saying the *Bracha*, return to the beginning of the *Amida*.
- One who is *davening* at home should estimate what time *Musaf* is said in *Shul*, and should then daven *Musaf* and say מוריד הטל.
- After *Musaf* we recite "*Velokachto Soles*" and "*Shesh Zchiros*".
- **Kiddush:** *Kiddush* at the start of the meal is that of *Shabbos* and *Shalosh Regalim*. "*Mizmor ledovid*" until "*vayekadshehu*" are said quietly and then recite out loud: "אלה מועדי".
- **Birchas Hamazon:**
- **(Retzei and) Yaale Veyovo:** We add "יעלה ויבא" in *Birchas Hamazon*. If one forgot and remembered after beginning the following *Bracha* (even if he only said "ברוך") must begin *bentching* again. However, if he remembered before beginning the next *Bracha*, he should say the text printed in the *Siddur*: "ברוך . . אשר נתן".
- הרחמן: At the end of *Birchas Hamazon* we add *Horachamon* of *Shabbos* and הרחמן הוא ינחילנו "ליום שכולו טוב".
- **During the day:** One is not allowed to prepare on *Shabbos* for the next day, therefore one may not prepare anything for the *Seder* of tonight.
- In *Mincha* we do not say "*Tzidkoscho*".

be cut after *Chatzos*.

- **Shabbos Clock:** Ensure that the *Shabbos* clock is set for both *Sedarim*.
- **Eiruv Chatzeiros** (in apartment buildings, two-family houses, neighbors etc.): For those who need—don't forget to make an *Eiruv Chatzeiros* to be used the entire year.

Mincha and Seder Korban Pesach

- **Mincha:** We daven earlier than usual for time is needed to say “*Seder Korban Pesach*” before *Sh'kia*.
- Before *Mincha* we say “*Hodu*” and “*Posach Eliyohu*”.
- **Seder Korban Pesach:** After *Mincha* and before *Sh'kia* one says the “*Seder Korban Pesach*”. One should read it in the proper time so the reading should be in place of the sacrifice, and one should entreat *Hashem* to rebuild the *Beis Hamikdash* speedily in our days and we should be able to bring the *Korban Pesach*, Amen. (See לקוטי שיחות חלק 36 (ל"ב ע' 36)).

Right before Yom Tov:

- **Long-lasting candles** (like a *Yartzeit Licht*): **Light the long-lasting** candles for those who do not have a gas flame lit over *Yom Tov*. [Those who have household help should light one even if there is a gas flame lit, for sometimes the maid turns off the flame].

Hadlokas Haneiros – candle lighting

- Candle lighting time is 18 (23) minutes before *Shkiah*. In NY: 7:24 pm.
- **Those that are eating elsewhere - do not**

forget to light candles at the right time! If one missed lighting candles tonight, a *Rov* should be contacted after *Yom Tov* to determine what should be done for the future.

- **Tzedaka:** Give *Tzedaka* equivalent to two days for *Shabbos* and *Yom Tov*.
- **Berochois/ blessings:** The two *Brachos* said are: שהחיינו, and להדליק נר של שבת ושל יום טוב.

In the evening:

- **Preparing the Table:** While the father is in *Shul* davening *Ma'ariv*, those at home should set the table with all the necessary items and utensils needed for the *Seder*. The *Ke'ara* should not be set up, for the father will put it together as soon as he returns from *Shul*.
- **Ma'ariv:** *Tefillah* for Friday night starts from “מזמור לדוד”. At the end of “*Lecha Dodi*” we say “*Gam Besimcha Uvetzoholo*”. The *Amidah* is of *Shalosh Regolim*. After the *Amida* we say *Vayechulu* and the entire *Hallel* is recited (“*Brocho meain sheva*” is not recited.), and then *Mizmor Ledovid, Aleinu leshabeach*.
- The Father should see to it that he comes home from *Shul* **immediately** after *Maariv* so the *seder* can start in a timely manner before the children get tired.

The First Seder:

- **Minhag Beis HaRav – the custom in the Rebbe's house:** Throughout the generations, The custom was to begin the first *Seder* immediately after *Ma'ariv*, and to eat the *Afikoman* before *Chatzos* (see times below).
- Before beginning the *Seder* one should give the children nuts so they see a “change”. This will cause them to ask “*Ma Nishtano...*”

In NY: 10:38 am.

- **Garbage:** Remove all garbage from the house: In NY: before 11:46 am.

Burning the *Chometz*:

- **Checking the pockets:** Prior to burning the *Chometz*, check the pockets of clothing, especially of the children, in their coat pockets, etc. for any *chometz*.
- **Ten pieces:** Burning of the *Chometz* must also be with ten pieces, therefore, if any pieces were lost during the *Bdika*, be sure to add the correct amount of pieces missing.
- **End of the time for burning *Chometz*:** In NY: before 11:46 am. after which, one says the second "כל חמירא" and the "יהי רצון". Gas should not be used, just a regular fire.

FRIDAY, ערב חג הפסח—FROM BIUR CHOMETZ UNTIL THE EVENING:

- **What we do/don't eat:** We do not drink wine nor eat *Matzo*. We also don't eat all the foods that are used in the *Keoro* for *Charoses* (apples, pears and nuts) and *Maror* until after "*Korech*" of the second Seder. Eggs and potatoes may be eaten. This applies to children as well.
- **Sleeping:** If possible, children should nap during the day so they will be able to be awake for the Seder.
- **Rambam's birthday:** we study something in honor of the *Rambam's* birthday.

PREPARATIONS FOR THE SEDARIM AND THE MEALS:

Important: as this year the first Seder

night is on Friday night, everything for the Seder must be prepared on Friday during the day.

- **Roasting:** On both nights of the *Sedarim* we do not eat meat or chicken that was roasted.
- **Checking Lettuce:** Check the lettuce leaves for bugs and wash and dry them.
- **Maror (*Chrein*):** Grind the *Maror* and some store it in a tightly sealed container so it should not lose its sharpness.
- **Charoses:** Prepare the *Charoses*, which consists of apples, pears and nuts. The *Rebbe* brings down a nice "*siman*" from the *Ariza*"l for these ingredients: It says in the *posuk* "איפל בארין חרושת אבן". אבן. (eppel-apple, baren-pears, nissn-nuts) This year, because of *Shabbos*, we add the wine to the *Charoses* on Friday rather than on *shabbos* during the *seder*.
- **Eggs:** Cook the eggs for the *Sedarim* until they are hard-boiled.
- **Zeroa:** Roast the *Zeroa* to put on the *Ke'ara*.
- **Salt-water:** Prepare the salt-water. (If one forgot, he may prepare on *Shabbos* only the amount which is needed for the dipping).
- **Matzos:** Open the packages and boxes of *Matzo* and make sure there are enough whole *Matzos* to use for the Seder.
- **Wine:** Open the bottles of wine. (Those who drink white wine but they mix a little red wine into it, it is preferable to mix them on Friday).

Preparations for *Yom Tov*:

- **Nails:** It is best to cut your nails before *Chatzos* (mid-day). If one forgot, they may

- The *Chometz* that is found is placed in the paper bag.
- If one of the ten pieces is lost or misplaced, call the *Rav* after the *Bedika*.
- After the *Bedika* say the first “*Kol Chamiro*” and then wrap the paper around the bag, the candle, the feather and the spoon, making sure that the handle of the spoon is visible and then tie it. Ensure that there is at least a *Kezayis* of *Chometz* to burn.
- **Thank you!!!** The father should give a heartfelt “Thank you” to the mother and the children for having done such a superb job in preparing the house so nice and clean for *Pesach*.
- If the father has not yet done *bedikas Chometz* in the office (and it will not be sold in the *chometz*), he should do that at this point.
- **Car:** Don’t forget to make a *Bedika* in the car (if it will be used on *Pesach*). It can be done with a flashlight.
- **Vacuum cleaner bag:** Remember to empty and discard the vacuum cleaner bag.
- **Retainers, fillings and braces:** Whoever has fillings or braces should rinse their mouth with hot or warm water (hot or warm as they would usually use when having a tea or coffee). Whoever has retainers for their teeth, should also pour hot water on them (not boiling water that may ruin them).
- **Be very careful with any *Chometz* left over for the next day. It should be put out of reach of the children.**

FRIDAY, EREV SHABBOS, EREV PESACH י"ד ניסן, ערב חג הפסח יום PESACH הולדתו של הרמב"ם - RAMBAM'S BIRTHDAY

In the morning until after *Biur* (burning of the) *Chometz*, in brief:

***Mikva*.**

- ***Shacharis*** (we don't say מזמור לתורה).
- ***Siyum for the Bechorim*** (first-born).
- **End of the time for eating *Chometz*: In NY: before 10:38 am.**
- **End of the time for burning *Chometz*: In NY: before 11:46 am.**

The Morning in Detail:

- ***Mikva*.**
- ***Shacharis*** (we don't say מזמור לתורה).
- ***Siyum for the Bechorim:*** All *Bechorim* (first-born) fast on *Erev Pesach* unless they participate in a *Seudas Mitzva* or *Siyum*. If the father is a *B'chor*, or he has a son younger than *Bar-Mitzva* that is the first-born to his mother or father, the father should participate in a *Siyum* that is usually held after *Shacharis* in *Shul*, and bring the child along as well.
- ***Mechiras Chometz:*** If it has not yet been done, **run** to the *Rov* and take care of it.
- ***Nails:*** It is best to cut your nails before *Chatzos* (midday).
- ***Haircut:*** Must be done before *Chatzos*. If one forgot it may be done after *Chatzos* through a *Goy*.
- ***Eating Chometz:*** Stop eating *chometz* before:

TUESDAY, YUD ALEF NISSAN יום י"א ניסן - י"א הבהיר THE REBBE'S 114TH BIRTHDAY.

- After *Davening* we begin to say the Rebbe's new *Kapittel*, 115, in *Tehillim*.
- This is a day for reflection and taking on *Hachlotos Toivos*, and it is appropriate to read additional details in *Sefer Haminhogim* p. 85.

WEDNESDAY NIGHT:

- If one has braces, retainers, fillings or false teeth he should refrain from eating hot (or sharp) *Chometz* from now on, and at least to ensure that cold *chometz* does not get stuck, and to clean these well. (See further concerning what must be done tomorrow night.)

THURSDAY, 13 NISSAN, יום ניסן, י"ג ההילולא של הצמח צדק. YORZEIT OF THE TZEMACH TZEDEK

- See *Sefer Haminhogim* page 86 regarding the customs of a *Yom Hahilula* of a *Rebbe*.
- Today, instead of the נשיא, we say from "זאת חנוכה המזכה" until "כך עשה את המנורה" and we do not say the *Yehi Rotzon*.

THURSDAY EVENING:

Bedikas Chometz:

- **Ensure before Bedikas Chometz that the Chometz was sold!! Do not begin Bedikas Chometz until this has been done!**
- We search for the *Chometz* after *Ma'ariv*.
- *Chometz* that is left to be eaten tomorrow morning should be put away so that the

children do not get to it. The areas that are to be sold to the *goy* **should be closed off and marked.**

- We prepare: 1. A **bag** to place the *Chometz* which is found during the *Bedika*, 2. A **wooden spoon**, 3. A **feather**, 4. A **paper** to wrap around all of the above, 5. **String** to tie the paper, 6. **Ten pieces of Chometz** as follows:
 - A. We take ten pieces of *Chometz*, preferably something that does not make crumbs.
 - B. Each piece should be less than a *kezayis*
 - C. We wrap each one in paper or napkin, not foil, so that it should burn well.
 - D. We put them out in 10 different places in the house.
 - E. It is better to put them in the corners of the rooms rather than in the middle of the rooms.
- Someone should write down where each piece was placed.
- There are those who have the custom to wash נטילת ידיים before beginning the search.
- The father should gather the members of the household next to him when he makes the *Brocho*.
- After the *Brocho*, one should not speak until completing the *Bedika*. The search should be performed slowly and meticulously, and should begin in the room closest to where he is when reciting the *Brocho*.
- The places that will be sold to the *goy* and are sealed for the duration of *Yom Tov* do not have to be searched.

around the house during the rest of the year.

- **Scale:** There are those who buy a small kitchen scale (portion control) to measure the correct amounts for the *Matzo* and *Moror*.
- **Candles and candle-holders:** Those that use glass holders that need to be cleaned after each use, should ensure that they have enough for two days of *Yom Tov*, as on *Yom Tov* there is a *shailo* regarding the removal of the washer that is stuck to the wax.
- **Long-lasting candles** (like a *Yartzeit Licht*): At least two long-lasting candles for those who do not have a gas flame lit over *Yom Tov*. However, those who have household help should light one even if there is a gas flame lit, for sometimes the maid turns off the flame.
- **Clothes and Jewelry:** One should buy clothes and jewelry for his wife and children according to his means.
- **Carbon monoxide detector:** Those who have the gas on for a prolonged time should ensure that they have proper ventilation and that they have a proper carbon monoxide alarm system in place. Make sure to test it a couple of days before *Yom Tov*.
- **Vacuum cleaner bag:** To be replaced on *Erev Pesach*.

Also to plan the purchases of those things that will be bought closer to *Yom Tov*, such as:

- Fish.
- Chicken.
- *Zeroa* for the *Ke'oro* (the neck of the chicken).

- Eggs.
- Lettuce.
- *Maror*.
- Potatoes.
- Onions.
- Nuts.
- Fruits for *Charoses*: **apples, pears, nuts**, etc. If one is using fruits from *Eretz Yisroel*, ensure they have a proper *Hechsher* so that *Terumos* and *Ma'aseros* have been taken and that they are not from *shmitah*.

SHABBOS HAGODOL, 8 NISSAN

- After *Mincha* we read the *Haggadah* from "עבדים היינו" until "לכפר על כל" (at the end of the paragraph "על אחת כמה וכמה"). The *Rebbe* would say it with the *Minyan*, while sitting at his place. On our website, there is a wonderful *shiur*, based on *Likutei Sichos* where the *Rebbe* explains beautifully why it is called *Shabbos Hagodol* and why we say the *Haggadah*.

MOTZO'EI SHABBOS HAGODOL

- In *Ma'ariv* we say "ויהי נועם" and "ואתה קדוש" .
- **Kidush Levono:** If one did not yet say *Kiddush Levana* and there is a visible moon, then it should be recited tonight.
- **Havdolo:** Right after *Havdolo* don't forget to put away the *Bsomim* in the *Chometz* (as our custom is not to use *Bsomim* on *Pesach*).

with the “reminders”....)

- **Four Questions:** Review with the children the פיר קושיות.
- **Selling the Chometz:** Any time after *Rosh Chodesh*, the head of the household goes to the *Rov* to appoint him to sell the *Chometz* of the home, office, summer home, etc. It is advisable/educational to take along the children. Those that are traveling eastward for *Pesach* [e.g., to *Eretz Yisroel*, or further east] should sell the *Chometz* at their destination or discuss this with your *Rov* who will assist you. Those living in Europe and are traveling to the USA should sell it in Europe. In any case, discuss it with the *Rov*.
- **Not home for Pesach:** Those who are going away for *Pesach*, and sell their entire home through the *Rov* (and no one will enter their home during *Pesach*), do not need to do *Bedikas chometz* in their home [They will do *Bedikas Chometz* at their destination]. It is advisable to discuss the details with the *Rov*.
- **Koshering the Kitchen:** If help is needed for *Koshering* the kitchen, you may contact: In Crown Heights: R' Shaltiel Lebovic (1888gokosher).
- **Medicines and special gluten free diets:** Those who take medicines on a regular basis should consult with their doctor if it is necessary to do so during *Pesach*. If yes, contact the *Rov* **but please don't wait for the last minute** as many times it may take a few days for research. The same applies to gluten free diets.
- **Bais (second day in) Nissan, Yorzzeit of the Rebbe Rashab:** See *Sefer Haminhogim* page 86 regarding the customs of a *Yom Hahilula*

of a *Rebbe*.

- **Yud Alef Nissan:** Make all the relevant preparations for **the Rebbe's 114th birthday**.
- **Haircuts:** Remind the men and boys to get haircuts before *Yom Tov*, and not wait until *Erev Yom Tov*, for there are many *Shailos*... From *Erev Pesach* after *Chatzos* (midday) until *Erev Shavuot* it is our custom not to cut one's hair.
- **Bedikas Chometz in the office:** If the office will be used on *Pesach*, and it is distant from the house, and it will be difficult to go there on Thursday night prior to *Pesach*, ask the *Rov* for the procedures of an “early” *Bedikas Chometz*.

Things to buy in advance:

- **Bedikas Chometz set:** consisting of a paper bag, a candle, a feather and a wooden spoon.
- **Matzos:** Buy enough *Matzo* for the *Sedorim*, all 8 days of *Pesach*, guests, etc. Don't wait for the last minute.
- **Wine:** Buy enough wine for the *Sedorim*, all 8 days of *Pesach*, the 4 cups for *Acharon Shel Pesach*, as well as for guests, etc. *Suggestion:* if you have a אינו-יהודי/יה working in the house, or are making a public *seder* etc. buy only יין מבושל (unless you can have special arrangements).
- **Haggadas:** Buy enough *Haggadas* for the parents and adults, as well as for the children **with pictures** – per the *Rebbe's* instruction, (if they don't have yet, or they haven't received one from school, etc.)
- **Siddurim and Benchers:** We try not to use the same *siddurim* on *Pesach* that have been

בד"צ דק"ק שכונת קראון הייטס

Beth Din of Crown Heights

Beth Din Address: 788 Eastern Parkway • Room 210 • Brooklyn, NY 11213

Mailing Address: 390-A Kingston Avenue • Brooklyn, NY 11225

Tel. (718) 604.8000 • Fax. (718) 221.0103

הרב יהודה קלמן מארלאוו ז"ל

הרב אברהם אזדאבא שליט"א

הרב יוסף א. הלוי העלער שליט"א

הרב יצחק רייטפארט שליט"א

הרב שלמה יהודה הלוי סגל שליט"א

בס"ד. שלהי אדר שני, תשע"ו

A GUIDE FOR PESACH 5776

DURING THE MONTH OF NISSAN (IN GENERAL):

- **Tachanun:** *Tachanun* is not recited throughout the entire month.
- **Nossi:** From *Rosh Chodesh* until *Yud Gimmel Nissan* the נשיא is said.
- **Brocho on Trees:** During *Chodesh Nissan* there is a special *Brocho* to be said on trees that blossom.
- **Taanis Bechorim (Fast of the first born):** If the household has a *Bechor*, he [or his father] should not forget to finish his *Masechta* by *Erev Pesach*. (In case he wasn't able to, he can listen to one from the *Rov*).
- **Matzo:** We don't eat *Matzo Shmuro* until the *Seder*. You may give the children machine

matzo (which you do not serve on *Pesach*) until the evening before *Erev Pesach*.

- **Mivtza Matzo Shmuro to acquaintances:** One of the **first** *Mivtzoim* of the *Rebbe* was that we should distribute *Matzo Shmuro* to friends, neighbors, doctors, etc. that we come in contact with. **For your convenience, Tzac"h has made a service available - giftmatzah.com - and they will ship the Matzo to whoever you wish.**
- **Ma'os Chittim:** Give money to help others with *Pesach* needs. Mothers, especially, should give, to educate their children.
- **Learning the Halochois:** It is customary that fathers set aside time to learn the *Halochois* of *Pesach* with their children. (They can start